

Årsmelding 2018

for

Omstillingsprogrammet i Fyresdal kommune

Vedtatt av kommunestyret den 28.03.19.

1.0 Innledning.....	3
1.1 Hovedaktiviteter 2018.....	3
2.0 utfordringer, mål og resultat.....	6
2.1 utfordringer	6
2.2 Overordnede mål for nyskapings- og utviklingsarbeidet	6
2.3 Resultat og erfaringer.....	7
2.3.1 Resultat	7
2.3.2 Programstatusvurderingen.....	8
2.3.3 Erfaring og læring	9
3.0 Innsatsområdene – status og utfordringer	9
3.1 Tabeller	9
4.0 Organisering og drift.....	100
4.1 Organisasjonsform og eierskap	10
4.2 Omstillings-/utviklingsstyret.....	11
4.3 Samarbeidsrelasjoner	12
4.4 Administrasjon og drift	12
5.0 Finansiering	12
6.0 Regnskap.....	13

1.0 Innledning

Fyresdal kommune fikk omstillingsstatus fra 2017 med bakgrunn i forslag om å legge ned Arendal kretsfengsel avd. Fyresdal med følgelig bortfall av 19 arbeidsplasser. Samtidig besluttet IKM Maskinering å legge ned sin avdeling i Fyresdal, grunnet "krakket" i olje bransjen. Her forsvant det 16 arbeidsplasser. I tillegg mistet fem personer arbeidet i Nordsjøen, som bor i Fyresdal. Dette medførte at Fyresdal kommune kunne mistet 40 arbeidsplasser på ett år.

Det ble i 2017 gjennomført en utviklingsanalyse for Fyresdal:

- Utviklingen i antall arbeidsplasser i Fyresdal ligger an til å synke fra 535 på slutten av 2014 til 448 arbeidsplasser i 2030.
- Folketallet vil synke fra 1323 innbyggere i starten av 2016 til 1273 innbyggere i 2030.
- Et "best-case" scenario medfører at antall arbeidsplasser i Fyresdal kan vokse til 544 i 2030.
- Folketallet kan øke fra 1323 i begynnelsen av 2016 til 1355 i 2030.

Fyresdal kommune ble oppfordret til å søke om omstillingsmidler og få status som omstillingskommune. Arbeidet med dette startet i 2016, og i 2017 fikk Fyresdal kommune innvilget status som omstillingskommune og arbeidet med å få på plass en handlingsplan for 2017, omstillingsplan 2017 – 2022 og strategi for forankring og kommunikasjon ble gjort ferdig. Det ble ansatt en daglig leder og han var i gang fra 01. september 2017.

1.1 Hovedaktiviteter 2018

Det første kvartalet ble det brukt mye tid og ressurser på å få i gang Moland Mekaniske. Omstillingsprogrammet bidro til igangsetting og Moland Mekaniske startet opp med full drift fra midten av. Dette har hittil medført til seks nye arbeidsplasser.

Telemark Kildevann tok kontakt i andre kvartal og trengte hjelp til å kunne komme i gang med et prosjekt. Det ble opprettet kontakt med Innovasjon Norge og det ble søkt om støtte til å øke eksporten til Europa. Innovasjon Norge bevilget midler til Telemark Kildevann, som er kommet i gang med prosjektet. Det jobbes fortsatt med Telemark Kildevann.

Omstillingsprogrammet satte i gang et prosjekt for å redde arbeidsplassene og opprettholde driften av fangeleiren i Kleivgrend. Her var det et stort engasjement

blant de ansatte. De fikk frem suksesshistoriene, og Fyresdal kommune engasjerte Anund Anundsen til å hjelpe med å påvirke og arrangere møte med sentrale politikere på Stortinget. I statsbudsjettet for 2019 ble det bevilget midler til videre drift av fangeleiren i Kleivgrend. Omstillingsprogrammet har bidratt med midler til utviklingstiltak for videre drift og som har medført at omstillingsprogrammet har bidratt til å sikre 17 arbeidsplasser frem til 2020. Det gir muligheter til å jobbe videre med dette prosjektet. Målsetningen er å få fjernet vedtaket fra 2008 om nedleggelse. Prosjektet ble ledet av styreleder/ordfører Erik Skjervagen.

Det er blitt gjennomført to lokal mat prosjekter. Det ene prosjektet ble avsluttet i høst. Resultatet ble leveranse til Meny-kjeden og til privatpersoner. Prosjektet førte til en og en halv ny arbeidsplass. Bedriften er i full drift og første driftsår ble en suksess. De søkte støtte hos Innovasjon Norge, og søknaden ble innvilget. Denne støtten har vært viktig for at bedriften har kommet godt i gang med prosjektet.

Den andre lokalmatprodusenten har kommet godt i gang, og holder på å planlegge et produksjonsanlegg. Det ble søkt om støtte fra Innovasjon Norge og de fikk det de søkte om. De har hatt suksess i 2018, og de har økt salget. De håper å komme i gang med bygging av produksjonsanlegget enten i 2019 eller 2020. De har vært i kontakt med Meny-kjeden, men har valgt å ikke levere til Meny ennå. Dette på grunn av for lavt produksjonsvolum.

Begge lokalmatprodusentene forventer ytterligere vekst i 2019.

Innenfor innsatsområdet turisme er det blitt gjennomført et felles møte, og det er blitt satt ned en arbeidsgruppe som vil vurdere ulike utviklingstiltak. Arbeidsgruppen har bidratt til at det ble laget en perm med opplysninger og informasjon over alle som driver med turisme i Fyresdal. Den er blitt lagt ut på steder der turister mest sannsynlig vil henvende seg.

Nå jobber arbeidsgruppa med å definere og diskutere hva felles markedsføring er.

SMB-Utvikling forstudiet er blitt gjennomført, og det meldte seg 26 bedrifter fra Fyresdal. Forstudiet ble gjennomført i form av intervjuer. Strategisk Bedriftsutvikling gjennomførte disse intervjuene, og daglig leder i omstillingsprogrammet var med på de fleste. Opprinnelig var det meningen at det skulle gjennomføres 20 intervjuer, men når interessen ble så stor, valgte omstillingsstyret å ta med alle bedriftene inn i forstudiet. Etter forstudiet gjorde Strategisk Bedriftsutvikling en vurdering av bedriften og kom tilbake med en anbefaling til styret over de bedriftene de mente burde være med i forprosjektet.

Omstillingsstyret måtte erklære 5 styremedlemmer inhabile i denne utvelgelses prosessen. Grunnen til dette var at flere av styremedlemmene var selv aktuelle

deltakere i SMB-Utviklingsprosjektet. Det ble besluttet at det ble gitt stemmerett til observatør Aslak Momrak-Haugan og daglig leder Håkon Holtskog, i tillegg til styreleder Erik Skjervagen. Her ble det besluttet at omstillingsprogrammet gjennomfører forprosjektet med 15 bedrifter. Forprosjektet regner vi med oppstart primo/medium februar 2019.

Sporty Førdsdal AS fikk innvilget midler av omstillingsprogrammet for å vurdere organiseringen av virksomheten. De har synkende medlemstall, og det ble vedtatt å bevilge penger til en forstudie. Det ble gjort avtale med Faun Naturforvaltning til å gjennomføre forstudiet. Forstudiet ble gjennomført i august/september 2018. Det gav svar på at de bør se på organiseringen sin og på tilbudet de har. De har gjennomført mye av det som kom frem i forstudiet. Tiltakene de har gjennomført har virket, og de har omorganisert virksomheten. Dette har bidratt til å sikre tre arbeidsplasser.

Det er blitt laget "gründerpakker" for to oppstartsbedrifter. De to bedriftene er MHM Entreprenør og Service AS og Equitrans AS. Det er blitt gitt støtte til HMS systemer, opplæring, profilering, konsulenthjelp og kontorleie. Begge bedriftene er i full virksomhet. Dette har medført til fem fast ansatte, og syv innleide på prosjektbasis i MHM Entreprenør og Service AS. Hos Equitrans AS er det to fast ansatte og to tilkallingshjelpere. Begge bedriftene forventer videre ekspansjon i løpet av 2019. MHM Entreprenør og Service AS vil ansette en i januar 2019 og en i mars 2019.

Det er blitt gjennomført et styreseminar for omstillingsprogrammet i vinter på Lien Fjellgard. Her ble det gjennomført et kurs i PLP-plan og styrearbeid.

De to kokkene som er ansatt på Kafe Teisner, har bedt om hjelp til å kunne overta driften av kafeen. Det er blitt gjennomført to møter med de før ferien. Videre arbeid ble tatt opp igjen etter sommerferien. Dette ble det ingenting av.

Mohamed Alwattar har blitt fulgt opp, og omstillingsprogrammet har blitt enige om å legge prosjektene hans litt på is.

Det har blitt gjennomført tre møter på Molandsmoen, hvor hensikten er å se på samarbeid og bli bedre kjent med hverandres bedrifter. Det er blitt utvidet til å gjelde alle produksjonsbedrifter i Fyresdal. Grindberg Trevarefabrikk og Aktiv lek har kommet med. Det har vært avholdt møter med omvisninger på Moland Mekaniske og Momrak Verkstad.

Det er et godt samarbeid med Fyresdal Næringshage og omstillingsprogrammet har samarbeidet om flere arrangement i 2018. Dette vil fortsette i 2019.

Omstillingsprogrammet bevilget midler til et lederutviklingskurs i regi av Vest-Telemarknæringsforum. Her er det fire bedrifter fra Fyresdal som deltar.

Det er bevilget støtte til fire med innvandrerbakgrunn til å gjennomføre et kurs i hvordan etablere bedrifter i Norge.

Omstillingsorganisasjonen i Fyresdal har etablert seg på Facebook og Instagram.

2.0 utfordringer, mål og resultat

2.1 utfordringer

Det har ikke vært så mange utfordringer i 2018. Omstillingsarbeidet har kommet godt i gang, og det er opprettet god kontakt mellom omstillingsprogrammet og næringslivet i kommunen. Telemark Kildevann gikk til oppsigelse av 17 ansatte. Kommunen fikk melding fra UDI om at det var bare kommuner med 5 000 eller flere innbyggere som fikk motta flyktninger. Dette medførte at Telemark Lys måtte redusere antall ansatte pga. færre arbeidsoppgaver.

2.2 Overordnede mål for nyskappings- og utviklingsarbeidet

Visjon for omstillingsarbeidet

«Gjer draumen levande gjennom handlekraft, fleksibilitet og utradisjonelle løysningar»

Hovedmålet for omstillingsarbeidet er å bidra til mer enn 40 nye lønnsomme arbeidsplasser innen utløpet av 2022.

En periodisert utvikling av arbeidsplassene viser til følgende ambisiøse utvikling i arbeidsplasser:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0/0	0/1,5	2/	3/	5/	7/	17/1,5
Entreprenørskap	0/0	0/0	1/	1/	1/	1/	4/0
Moland Mekaniske	0/0	2/6	4/	3/	2/	3/	14/6
Andre gode næringsutviklingsprosjekt	0/3	1/5	1/	1/	1/	1/	5/8
SUM	0/3	3/12,5	8/	8/	9/	12/	40/15,5

Rødt viser det som er oppnådd pr år og totalt.

Det er foreløpig sikret 17 arbeidsplasser i forbindelse med fengselet i Kleivgrend. Dette er ikke med i skjemaet.

2.3 Resultat og erfaringer

2.3.1 Resultat

Omstillingsprogrammet har bidratt til at det er blitt etablert 12,5 arbeidsplasser i 2018.

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0/0	0/1,5	2/0	3/0	5/0	7/0	17/1,5
Entreprenørskap	0/0	0/0	1/0	1/0	1/0	1/0	4/0
Moland Mekaniske	0/0	2/6	4/0	3/0	2/0	3/0	14/6
Andre gode næringsutviklingsprosjekt	0/3	1/5	1/0	1/0	1/0	1/0	5/8
SUM	0/3	3/12,5	8/0	8/0	9/0	12/0	40/15,5

Bedrifter:

Sikret arbeidsplasser:(ikke med i tabellen)

Omstillingsprogrammet: 1
MHM entreprenør: 5
Moland Mekaniske: 6
Equitrans: 2
Telemarklam: 1,5

Fengselet Kleivgrend 17

Vil understreke at omstillingsprogrammet ikke har skapt eller sikret arbeidsplasser. Omstillingsprogrammet har vært med på å legge forholdene til rette, stimulert og støttet.

Oversikt over hva omstillingsmidlene vært med på å bidra til av total investeringer i Fyresdal kommune i 2018.

Omstillingsmidlene kommer 75% fra Telemark fylkeskommune og 25% fra Fyresdal kommune.

Alle tall er i hele tusen.

Tot. Utløste midler	Omstillingsmidler	IN støtte/Lån bank	Egen innsats
---------------------	-------------------	--------------------	--------------

7.680	1.650	5.234	920
-------	-------	-------	-----

2.3.2 Programstatusvurderingen

Det ble foretatt en programstatusvurdering i 2018 i regi av Innovasjon Norge. Målet er å se på forbedringer av omstillingsarbeidet i forbindelse med neste års handlingsplan.

Nedenfor står anbefalingene som kom frem under programstatusvurderingen.

1. Det skal kontinuerlig jobbes med rollefordeling inn mot andre aktører som også jobber med næring (kommunen, Næringsshagen, kompetansemiljøer).
2. Det utarbeides en egen handlingsplan for 2019 som eget dokument med klare mål for hva som skal oppnås i 2019 med klare målsettinger opp mot de innsatsområdene som styret definerer for 2019. Vurdere innsatsområdene. Skal noen slås sammen? Skal noen av de 4 områdene defineres mer, og skal reiseliv sterkere med? Dette bør forankres i styret.
3. Videreutvikle metoder/system for telling og måling, samt definere HVA som skal telles. jfr. diskusjonen om hele/halve arbeidsplasser, slik at kommunikasjonen utad er klar og tydelig.
4. Det skal kjøres et seminar for styret med planlegging av videre arbeid, justering av omstillingsplanen. Det bør vurderes å involvere næringsliv i denne prosessen.
5. Bruken av midler samkjøres med de andre aktørene i virkemiddelapparatet og kommunikasjon rundt hvem som gjør hva prioriteres. Omstillingsorganisasjonen må finne sin plass og sine oppgaver. Kommunikasjonsarbeidet videreutvikles og enkle kommunikasjonsoppgaver samkjøres med blant annet kommunen. Programleder orienterer kommunestyret hvert kvartal på omstillingsarbeidet.
6. Kompetansen innenfor næringsutvikling i styret er sentral. Det er viktig i omstillingsarbeidet at omstillingsstyret, administrasjonen i kommunen og politikere er ambassadører for omstillingsarbeidet. Det er kommunen som har søkt omstillingsmidler og er eier av omstillingsprogrammet.
7. Kompetansetiltak spesifiseres med mål i handlingsplanen for 2019.
8. Videreutvikle gode rutiner for saksbehandling, journalføring og arkivering. Dokumentasjon må være sporbar da omstillingsprogrammet er underlagt både offentlighets- og forvaltningsloven.
9. Se planen for omstilling som en del av arbeidet med næring i kommunen, men klare å skille ut hva som er omstillingsorganisasjonen sitt område/ansvar.

Mye av anbefalingen er det tatt tak i og blitt gjort noe med eller det er allerede implementert inn i arbeidet.

Programstatusvurderingsrapporten ligger som vedlegg.

2.3.3 Erfaring og læring

Det viktigste omstillingsprogrammet har lært hittil:

- Oppfølging og å kunne stille krav.
- Det er viktig at bedriftene har tenkt gjennom sitt prosjekt og bruk av PLP Prosjektlederprosessen (prosjektstyringsverktøy) er et sentralt verktøy i den forbindelse.
- Hovedfokuset bør være på hvor god ideen er, lar den seg gjennomføre, hva slags gjennomføringsevne har idé-skaperne og hva finnes av midler og ressurser hos idé-skaperne.
- Være en drøftingspartner og hjelpe til med å få skrevet PLP-plan, forretningsplan, forretningsmodellering, budsjetter, forbedre møte med finansinstitusjoner og arrangere møter med Innovasjon Norge.
- Enkelte bedrifter har behov for bistand i forbindelse med å få søknader til virkemiddelapparatet. Her har omstillingsprogrammet bidratt.
- Videre er det viktig at omstillingsprogrammet er en døråpner inn i forskjellige bransjer. Det er viktig å kunne delta ute i de forskjellige næringsvirksomhetene samt ulike fora som eksisterer.
- Viktigheten av å kunne bygge opp et stort og bredt nettverk.
- Før en forstudie og forprosjekt begynner, være klar på hva dette er og hva som kreves av deltakeren. Gjøre det helt klart at det er de som skal gjøre jobben. Omstillingsprogrammet skal bidra til å kunne yte den hjelp bedriftene måtte trenge for å kunne gjennomføre prosjektene sine.

3.0 Innsatsområdene – status og utfordringer

3.1 Tabeller

Utviklingstrender i Fyresdal kommune er:

- Vannressursene i form av flaskevann, oppdrett og videreforedling av fisk.
- Urørt natur.
- Store skogressurser, jakt og fiske.
- Landbruk med gode beitemuligheter.
- God mekanisk kompetanse.
- Flyplass.

Dette har gitt oss følgende innsatsområder med forventet sysselsettingseffekt fordelt på 6 år.

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0/0	0/1,5	2	3	5	7	17/1,5
Entreprenørskap	0/0	0/0	1	1	1	1	4/0
Moland Mekaniske	0/0	2/6	4	3	2	3	14/6
Andre gode næringsutviklingsprosjekt	0/3	1/5	1	1	1	1	5/8
SUM	0/3	3/12,5	8	8	9	12	40/15,5

Ut i fra tabell over ser en at omstillingsprogrammet har kommet godt i gang. Det er totalt etablert 15,5 nye arbeidsplasser i Fyresdal. For 2018 er det etablert 12,5 nye arbeidsplasser. I tillegg har omstillingsprogrammet vært med på å bidra til at 17 arbeidsplasser i fengselet i Kleivgrend er sikret frem til 2020. Resultater til og med 2018 er over det som var forventet. Det var forventet til sammen for 2017 og 2018 3 nye arbeidsplasser, mot oppnådd 15,5 nye arbeidsplasser.

Innovasjon Norge sier at en ny arbeidsplass kan være alt fra 2% stilling til en 100% stilling. Vi teller ikke stillings % eller i årsverk. Det som blir tatt med i arbeidsplass regnskapet er brutto tall og der omstillingsprogrammet har bidratt enten økonomisk eller med annen bistand.

4.0 Organisering og drift

4.1 Organisasjonsform og eierskap

Omstillingsprogrammet er organisert ut i fra modellen til et aksjeselskap. Eier er Fyresdal kommune og den utøvende virksomheten er omstillingsprogrammet. Det er organisert med et styre og en daglig leder.

4.2 Omstillings-/utviklingsstyret

Styret i Omstillingsprogrammet er sammensatt slik:

Omstillingsstyret	Politikar	Næringsdrivande	Observatør
Erik Skjervagen	X		
Elisabeth Gasmann	X		
Martha S. Momrak	X		
Kim Hopland		X	
Linda Aas		X	
Aslak Momrak		X	
Anne Helgesen			X (IN)
Sindre L. Melås			X (TFK)
Ketil Kiland			X (Høsten 18)
Aslak Momrak-Haugan			X (Høsten 18)

Ketil Kiland gikk ut av styret høsten 2018 og inn kom Aslak Momrak-Haugan. Daglig leder har møterett.

Det har blitt gjennomført totalt 8 styremøter i 2018. I tillegg er det blitt gjennomført to styreseminar og en programvurderingsstatus møte. For 2019 er det lagt opp til et styremøte i måneden bortsett fra sommerferie og i desember.

Samarbeidet mellom styret, styreleder og daglig leder er bra og det jobbes godt sammen. Styreleder og daglig leder jobber tett sammen og det har vært til stor hjelp for daglig leder. Videre har styret vært ivrige og det har vært mange gode diskusjoner på styremøtene.

Før styremøter er det blitt sendt ut en rapport i henhold til handlingsplanen, med hva som er blitt gjennomført og hva som ikke er blitt gjennomført. På styremøtene er det blitt rapportert og informert på de områder der det er avvik, og hva slags tiltak som er blitt iverksatt eller vil bli iverksatt. Det sendes ut regnskap opp imot budsjett. I tillegg blir det sendt ut vedlegg til saker.

4.3 Samarbeidsrelasjoner

Det er blitt opprettet samarbeid med:

- FNO (Fyresdal Næringsorganisasjon)
- Næringsdrivende på Molandsmoen
- Telemark Næringshage.
- Fyresdal Næringshage
- Bedriftsnettverket "Bygg i tre"
- Næringskollegiet i Telemark
- Etableringskontoret i Vest-Telemark
- Innovasjon Norge i Telemark/Vestfold/Buskerud
- Næringsdrivende i Fyresdal
- Etablert kontakt med de andre omstillingskommunene i Telemark
- Etablert kontakt med Telemark Fylkeskommune
- VTNF (Vest-Telemark Næringsforum)
- Næringskollegiet i Vest-Telemark
- Næringsssjefer i Vest-Telemark

4.4 Administrasjon og drift

Administrasjonen har bestått av daglig leder. Det har vært leid inn prosjektledere i de prosjekter det har vært behov for det.

5.0 Finansiering

Tall i hele tusen.

Finansieringskilde	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	Sum
Fylkeskommunen	1.600	2.156	2.300				
Kommunen	400	539	767				

Finansieringskilde	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	Sum
Annet tilskudd		560	400				
Overført fra 2018			1.164				
SUM TILSKUDD	2.000	3.256	4.631				

Midlene er benyttet slik:

Tall i hele tusen.

Kostnadstype	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	Sum
Administrasjon	508	1.046					
Adm. utvikling	563						
Innsatsområde Naturres. A	154	81					
Innsatsområde Entreprenørskap B	10	330					
Innsatsområde Moland Mekaniske C		319					
Innsatsområde Andre næringsutviklingsprosjekter E	577	301					
Frie disponerte midler							
SUM KOSTNADER	1.812	2.077					
Mer/mindre forbruk	+188	+1.179					

6.0 Regnskap

Regnskap for 2018 ligger som vedlegg.